

Oslo 24.08.2023
Vår ref.: EVU/1124

SØKNAD OM DRIFTSSTØTTE FRA VELFERDSTINGET

For 2023 fikk Jussbuss 375 000 kroner i støtte fra Velferdstinget. Vi takker for støtten, og søker herved om videre støtte for 2024. Pengene har vært et viktig bidrag i jusstudentenes arbeid med å fremme interessene til ressursvake klienter gjennom både juridisk bistand i enkeltsaker og rettspolitisk arbeid.

Jussbuss søker med dette om kr. 420.000 i driftsstøtte for 2024.

Søknaden vil i det videre gi en redegjørelse for Jussbuss' virksomhet drevet av og rettet mot studenter. Punkt 1 gir en kort innledning om Jussbuss. Punkt 2 redegjør for hvordan Jussbuss drives av studenter, mens punkt 3 viser hvordan vår rettshjelp kommer studenter til gode. I punkt 4 gis det en oversikt over planlagte aktiviteter for 2024. I punkt 5 redegjøres det kort for vår økonomiske situasjon og behovet for støtte fra Velferdstinget.

1. Kort om Jussbuss

Jussbuss er et studentdrevet rettshjelpstiltak som gir gratis rettshjelp til sosialt og økonomisk vanskeligstilte mennesker. I 2022 mottok vi 5548 saker.

Jussbuss ble startet av jusstudenter i 1971, blant annet som en reaksjon på at jussen tjente de sterkes interesser, samtidig som jusstudiet var veldig teoretisk lagt opp. Jussbuss jobber i dag etter fire formål: Yte konkret rettshjelp til utsatte grupper i samfunnet, bedre klientenes rettstilstand ved å jobbe rettspolitisk, drive forskning og være et praktisk undervisningstilbud for juridiske studenter.

Medarbeiderne i Jussbuss er delt inn i fire grupper som jobber med hver sine rettsområder. I dag behandler vi saker innenfor utlendingsrett, sosial- og trygderett, arbeidsrett, husleierett, gjeldsrett og fengselsrett. Jussbuss møter studenter med saker innenfor de fleste av rettsområdene vi arbeider med.

2. Jussbuss drives av studenter

Jussbuss består av 23 medarbeidere som jobber fulltid og 11 medarbeidere som jobber deltid som allerede er ferdig med sin fulltidsperiode. Hvert semester ansetter vi opptil 12 nye medarbeidere, og disse gjennomgår en periode på ett år med fulltidsarbeid, og ett semester med deltidsarbeid. Alle saksbehandlere er jusstudenter som har satt studiene på pause for å jobbe frivillig i Jussbuss. Også daglig leder er jusstudent.

Studentene jobber både med saksbehandling, rettspolitikk og drift. Jussbuss har flat struktur, og dette gir hver medarbeider et stort ansvar for driften og utviklingen av Jussbuss. For eksempel har alle medarbeiderne, inkludert daglig leder, én stemme hver i vårt øverste organ Plenum, hvor vi blant annet vedtar budsjettet vårt.

De nye medarbeiderne gjennomgår et omfattende opplæringsopplegg, både felles og i faggruppene. Studentene som allerede har jobbet i et halvt år får en fadderrolle, som innebærer mer ansvar, blant annet ved deltakelse i styret. Det siste semesteret i Jussbuss har studentene som jobber deltid hovedansvaret for den rettslige opplæringen av de nye medarbeiderne. I tillegg deltar de på de ukentlige saksbehandlingsmøtene hvor vi gjennomgår alle sakene gruppa jobber med og blir enige om hvordan sakene skal løses.

Jussbuss har i utgangspunktet ingen ekstern kontroll med rettshjelpen vi gir. Vi har en faglig leder på UiO som vi kan ta kontakt med dersom vi trenger det, men det aller meste løses internt på Jussbuss. Dette gir studentene mye ansvar og mestring, samtidig som det er en god forberedelse på livet etter studiene. Slik praktisk erfaring er ikke en integrert del av studieløpet. Dette gjør opplæringen som skjer på Jussbuss til et unikt supplement til studieløpet.

Det rettspolitiske aspektet ved Jussbuss er også et viktig supplement til studiet. Studentene utvikler en god evne til å tenke kritisk, og lærer mye om jussens rolle i samfunnet. Gjennom vårt rettspolitiske arbeid løfter vi problemstillingene vi møter i saksbehandlingen til et høyere, politisk nivå.

I tillegg til erfaringen studentene får med saksbehandling, rettspolitikk og organisasjonsdrift, mener vi at Jussbuss sammen med JURK representerer et tilbud om et sosialt og faglig miljø som ellers ikke ville vært tilgjengelig for jusstudentene. Jussbuss er på flere måter en motvekt til det etablerte miljøet på juridisk fakultet, og vi tilbyr faglig innsikt i rettsområder og juridiske problemstillinger som ellers behandles helt overfladisk eller ikke i det hele tatt i løpet av studiet. For mange er oppholdet i Jussbuss av stor betydning for senere yrkesvalg.

Jussbuss representerer en faglig støtte også for studenter på juridisk fakultet som ikke jobber her, idet vi arrangerer debatter, seminarer o.l. som er åpne for alle. Vi erfarer at våre debatter er godt besøkt av jusstudenter. Ved å sette søkelys på rettsområdene vi jobber med bidrar vi til å vise at det finnes et annet arbeidsmarked og fagmiljø enn det som får mest oppmerksomhet på fakultetet ellers, og dette er viktig for mange selv om de aldri jobber i Jussbuss eller JURK.

Mange studenter får et nytt perspektiv på jussen etter å ha jobbet i Jussbuss. Vi ser stadig at studenter velger å skrive masteroppgave om et tema de har jobbet med på Jussbuss. Gode avhandlinger som omhandler våre rettsområder trykkes i stensilserien vår. Stensilserien består derfor i stor grad av avhandlinger skrevet av studenter. Dette utgjør en stor del av Jussbuss' forskningsvirksomhet. Avhandlingene sendes til relevante samarbeidspartnere, beslutningstakere og politikere, og brukes i vårt påvirkningsarbeid.

Studentene jobber mye for lav lønn. I 2022 jobbet studentene i gjennomsnitt 43 timer i uka det semesteret hvor de jobbet fulltid, og fikk betalt for 12,5 av disse. Dermed er 71 % av arbeidet som utføres på Jussbuss frivillig innsats. Vi regner med at medarbeiderne vil jobbe omtrent like mye i løpet av 2023. Månedslønna tilsvarer omtrent studielånet, noe som er et langvarig mål for Jussbuss. Det er helt nødvendig med KPI-justering av lønnsnivået for medarbeiderne for å opprettholde målsetningen om at inntektssituasjonen ikke blir så ulik det året man jobber i Jussbuss.

3. Jussbuss gir rettshjelp til studenter

3.1 Saksbehandling

Studenter er en gruppe i samfunnet som ofte er i en økonomisk svakerestilt posisjon. Likevel kommer de aller fleste studenter borti situasjoner av juridisk art, og en del trenger juridisk bistand til å løse disse problemene. I 2022 oppga 380 (6,8%) av våre klienter at de var medlem av SIO. Det er en liten nedgang i prosentpoeng fra 2021. Dette skyldes imidlertid at vi registrerte flere saker totalt, antall studenter som tok kontakt med oss var tilnærmet lik i 2022 som i 2021. Vi registrerer ikke opplysninger om studenter som ikke er medlem av SiO, så den reelle andelen av klientene som er studenter må antas å være høyere. Vi anslår at omtrent 10 % av våre klienter er studenter. I det følgende vil det gjennomgå eksempler på rettslige utfordringer Jussbuss oftest bistår studenter med.

3.1.1 Husleie

Vi ser at den vanligste sakstypen hos klienter som oppgir å være medlem av SiO er husleiesaker, og at 32,6 % av henvendelsene fra SiO-medlemmer gjelder dette rettsområdet. De aller fleste studenter leier bolig i løpet av studietiden. Jussbuss opplever at det finnes en del useriøse aktører på leiemarkedet, samtidig som de som rammes er helt avhengig av utleierne sine for å ha et sted å bo. Husleiesaker er derfor et prioritert område blant studentklientene våre.

Eksempelsak husleie

Klienten skulle flytte ut av kollektiv. Hun hadde hatt individuell kontrakt, husleiegaranti, og ingen tidligere problemer i leieforholdet. Fire av fem romkamerater skulle flytte ut samtidig. Ved utflytning oppsto tvist med utleier om utvask.

Romkameratene delte vaskingen mellom seg. Klienten skulle blant annet vaske ut av et kjøleskap. Hun hadde fått beskjed om at ufullstendig utvask ville medføre et gebyr på kr 1500,-.

Etter vaskingen gikk utleier gjennom leiligheten med klienten og påpekte at det var fuktskader på gulvet ved kjøleskapet. Disse måtte skyldes klientens utvask, hevdet utleier. Klienten mente imidlertid at skadene hadde vært i leiligheten fra før hun flyttet inn. Utleier påpekte også lekkasje fra fryseren, og krevde at klienten betalte for utskifting av parkett, totalt kr 14 400,-.

Saken gikk til Husleietvistutvalget, og klienten vår trengte hjelp med å bestride kravet.

Vi utredet spørsmålet etter husleieloven § 10-3, og kom til at boligen med fuktskadene var i samme stand som ved overtakelse. Det innebar at klienten vår ikke var ansvarlig for utgifter til ny parkett. Subsidiært vurderte vi om det forelå en mangel etter § 10-2, og om denne ikke skyldtes alminnelig slit og elde. Vi kom til at fuktskadene var mangler som ikke skyldtes alminnelig slit og elde, og at de heller ikke var mangler utleier etter kontrakten pliktet å utbedre. Utleier kunne imidlertid ikke kreve mer enn maks kr 9 587 for utskifting av parkett.

På bakgrunn av utredningen tilbød vi klienten å skrive tilsvaret til Husleietvistutvalget. Primært anførte vi at klienten skulle frifinnes for ansvar, og subsidiært at utleier ikke kunne kreve mer enn kr 9 587 for utskifting av parkett.

Klienten ble frifunnet.

3.1.2 Arbeidsrett

De fleste studenter er avhengige av en deltidsjobb ved siden av studiene for å få endene til å møtes. Jussbuss mottar ofte klienter som har problemer med useriøse arbeidsgivere. I 2022 mottok Jussbuss 531 saker om arbeidsrett, hvorav 42 var medlemmer av SiO.

3.1.3 Studietillatelse

På utlendingsrettsgruppa ble det i 2021 observert en økning i antall studenter som trengte bistand med utlendingsrettslige spørsmål. Dette høye nivået har vedvart, selv om andelen av saker som omhandler utlendingsrett er gått noe ned. En del studenter er statsborgere i andre land og er i Norge for å studere. Blant disse har vi sett en del saker om avslag på fornyelse av oppholdstillatelse for å fullføre studiene. 10,2 % av henvendelsene fra studenter gjaldt utlendingsrett.

Rettspolitikk, oppsøkende arbeid og rettsinformasjon

Jussbuss har en egen gruppe som kalles Studentgruppa, som jobber oppsøkende mot studenter på flere ulike måter. Vi har stått på stand på blant annet Blindern, Juridisk fakultet ved UiO, OsloMet, Høgskolen i Innlandet og juridisk fakultet ved UiB. Slik rettsinformasjon er viktig for å forebygge vanskelige rettslige situasjoner for studenter. I 2016 utarbeidet vi en egen brosjyre om oppholdstillatelse for å studere og arbeide, og en egen «Studentbrosjyre» som gir informasjon om juridiske temaer som vi ser at studenter ofte lurar på. Denne er tilgjengelig på våre nettsider. Vi har også en brosjyre spesielt myntet på internasjonale studenter, om oppholdstillatelse for studier og arbeid.

Vi jobber også politisk med saker som gjelder særlig for studenter. Blant annet uttaler vi oss om husleierettigheter ved semesterstart de fleste år og har hatt oppslag både i Universitas og andre medier. Tidligere i år har vi også tatt opp temaer som forbrukslån og arbeidsrett. Ved å ta opp disse temaene rettspolitisk, bidrar vi til å spre informasjon om temaer som angår mange studenter, i tillegg til at vi blir synlige som et sted man kan henvende seg hvis man får problemer med for eksempel utleieren sin. I tillegg kommer press på politiske beslutningstakere om å bedre situasjonen til de aktuelle gruppene. Dette har kanskje blitt spesielt aktuelt på husleiefeltet etter den kraftige prisøkningen i samfunnet dette året, samt reportasjer om utleieleilighetenes (elendige) stand.

4. Planlagte aktiviteter i 2024

Avventende saksmottak

Vi har faste saksmottak i våre lokaler på mandager kl. 17-20 og tirsdager kl. 10-15. På disse mottakene mottar vi klienter både fysisk, over telefon og digitalt ved at saker sendes inn via våre nettsider.

Oppsøkende saksmottak

Jussbuss har saksmottak utenfor våre lokaler på flere steder hvor vi basert på erfaring tror vi kan møte potensielle klienter. Vi planlegger å ha oppsøkende virksomhet i tilknytning til studiesteder og studentboliger, i tillegg til informasjonsforedrag på store fellesforelesninger som ex.phil og introduksjonsforelesninger. I tillegg retter vi oss mot studenter via sosiale medier. Vi besøker også jevnlig andre steder som ikke er rettet mot studenter, som for eksempel voksenopplæringssenter, asylmottak, slumstasjonen, Caritas, og Møtestedet.

Fengselsgruppen drar på saksmottak til fengsler på Østlandet hver uke. Vi har også en oppsøkende uke en gang hvert semester hvor alle medarbeiderne oppsøker klienter som vi ikke når i det daglige.

Videre vil vi jobbe med å være enda mer tilgjengelige for studenter via sosiale medier.

Seminar

Jussbuss er en del av «Kritisk juss»-bevegelsen, og deltar i den forbindelse årlig på KROM-konferansen og Rettspolitisk forenings høstseminar. Vi skal også delta på et fellesseminar med de andre studentdrevne rettshjelpstiltakene i Norge. Her møter studentene andre engasjerte jusstudenter, og lærer av hverandres erfaringer. Jussbuss arrangerer også to rettspolitiske internseminar i året, hvor vi planlegger de rettspolitiske prosjektene vi skal jobbe med det kommende semesteret, og skolerer medarbeiderne i rettspolitiske arbeidsmetoder som for eksempel politisk påvirkningsarbeid. I tillegg avholder vi hvert semester seminar med de ulike gruppene og kullene for å diskutere utviklingen av Jussbuss, og et seminar med hvert kull i slutten av semesteret for å forberede medarbeiderne på den nye rollen som fadder eller deltidsmedarbeider.

Kurs og opplæring

Studentene som jobber i Jussbuss får mange tilbud om kurs og besøk hos ulike samarbeidspartnere og motparter. Vi besøker jevnlig Kontoret for fri rettshjelp, Husleietvistutvalget, Namsmannen, Likestillings- og diskrimineringsombudet, Bastøy fengsel, UDI, Pasient- og brukerombudet og Trandum utlendingsinternat. Utlendingsrettsgruppa deltar ofte på et utlendingsrettskurs arrangert av Juristenes utdanningssenter, fengselsgruppa deltar på kriminalpolitisk konferanse, husleie- og gjeldsgruppa besøker forbrukerrådet, og sosial-, arbeid- og trygderettsgruppa deltar på forhandlingskurs. Når vi mottar nye medarbeidere gjennomføres en opplæringsuke med eksterne folk med ulik tilknytning til Jussbuss, for blant annet å forberede medarbeiderne på etiske dilemmaer som kan oppstå i saksbehandlingen i Jussbuss. Til slutt har vi satt av penger til eksterne kurs i budsjettet som medarbeiderne kan søke penger fra hvis de har et kurs de ønsker å delta på.

Rettspolitikk

Debatter

Jussbuss arrangerer minst åtte debatter i året. Debattene avholdes på steder hvor det er lett å finne oss, og er åpne for alle, herunder studenter.

Rettspolitisk uke

Hvert semester avholdes rettspolitisk uke, som er satt av til rettspolitisk arbeid. I de rettspolitiske ukene møter vi politikere, motparter og samarbeidspartnere, skriver artikler til media og utarbeider brosjyremateriell.

Fredagspils

Fredagspils arrangeres minst fire ganger hvert semester. Fredagspilsen er et sosialt og rettspolitisk arrangement, der vi inviterer eksterne til å snakke om sitt rettspolitiske prosjekt. Her inviteres ikke bare fulltidsmedarbeidere. Tidligere generasjoner jussbussere, hovedsakelig de som fortsatt er studenter, deltar også her.

Skrivegruppa

Jussbuss har faste skriveavtaler med flere tidsskrifter, og leverer artikler dit jevnlig. Per nå har vi avtale med Pacta, Injuria, Utrop!, Juristkontakt og Advokatbladet. Pacta og Injuria

retter seg mot jusstudenter. I tillegg skriver vi artikler, kronikker og kommentarer til andre aviser, som for eksempel Aftenposten, Dagbladet, VG, Dagsavisen, Klassekampen og Universitas.

Høringsuttalelser

Jussbuss er fast høringsinstans for flere saksområder. I 2022 leverte vi 14 skriftlige hørings svar. Å svare på høringer gir studentene et godt innblikk i jussens samfunnsrolle, samtidig som vi taler våre klienters sak når nye lover foreslås. Vi har fortsatt dette arbeidet i 2023. I 2024 skal vi fortsette å være aktive bidragsytere i høringsprosessene, og svare på alle høringer som er relevante for vårt arbeid.

Menneskerettighetsarbeid

NGO-forum

NGO-forum er et samarbeidsforum for NGOer som jobber med menneskerettigheter på ulike måter. Jussbuss deltar i arbeidet med oppfølgingen av Norges forpliktelser etter en rekke konvensjoner.

Internasjonal avdeling

Jussbuss får en rekke henvendelser om vår organisasjon og måte å drive et rettshjelpstiltak fra universiteter i andre land, særlig fra Øst-Europa. Derfor har vi en internasjonal gruppe som arbeider for å støtte andre lignende tiltak. Dette kan bidra til å bedre rettssikkerheten og skape arenaer for relevant erfaring for jusstudenter i andre land. Gruppa drar på ca. to turer i året, og har blant annet et samarbeid med forskjellige rettshjelpstiltak i Kroatia, som er bygget opp etter inspirasjon fra Jussbuss.

5. Jussbuss' økonomiske situasjon

Lønnsutgiftene utgjør den desidert største delen av Jussbuss' budsjett, men de er likevel svært lave sammenlignet med hva det ville kostet å drive en slik virksomhet med reelle lønninger. Lønningene er også svært lave sammenlignet med hva studentene ville blitt kompensert for i en annen jobb. For at det skal være mulig for studentene å sette av et helt år til fulltidsarbeid hos oss er det helt nødvendig at arbeidet kompenseres med noe lønn. Timelønnen er lav, og det frivillige innslaget betydelig, som vist over. Jussbuss mener derfor at vi driver med svært gunstige lønnsutgifter.

Jussbuss søker Velferdstinget om driftsstøtte. Jussbuss får driftsstøtte fra flere forskjellige bidragsytere, og på grunn av vår virksomhets karakter er det vanskelig å skille ut akkurat hvilke midler som går til studentrettet aktivitet og hvilke midler som går til andre tiltak. Vi håper derfor dere kan se overordnet på hvilke tiltak vi gjør for studenter og vår økonomiske situasjon ellers.

Den desidert største inntektskilden til Jussbuss er driftstilskuddet vi får bevilget over statsbudsjettet via Justisdepartementet. Andre bidragsytere er blant annet Oslo kommune, Viken fylkeskommune og Bergesenstiftelsen.

Mesteparten av bevilgningene våre er avhengig av politiske beslutninger. Fra og med budsjettåret 2021 har Jussbuss og alle rettshjelpsorganisasjoner blitt flyttet ut av statsbudsjettet, og får bevilget midler fra Statens sivilrettsforvaltning. Samtidig som dette ble gjort er det åpnet for at enhver organisasjon som oppfyller de objektive vilkårene kan tildeles støtte av den samme potten. Vår økonomiske situasjon avhengig av at den til enhver tid

sittende regjering ønsker å bruke penger på å støtte oss. Dette gjør driftssituasjonen usikker. Vi opplevde i 2017 at støtten vår ble truet da Justisdepartementet ville kutte støtten vår med 20 prosent. Vi fikk til slutt innvilget et høyere beløp enn vi så for oss. Likevel oppleves støtten som usikker. Vi har budsjettert med støtte tilsvarende det vi fikk for 2023, med tillegg for indeksjustering fra Justisdepartementet. En stabilt høy støtte fra Velferdstinget vil bidra til å ivareta noe stabilitet i vår økonomi.

Jussbuss hadde et uforutsett mindreforbruk i 2022 på grunn av uforutsette oppsigelser og feilaktig rapportering av forbruket fra regnskapsavdelingen hos Universitetet i Oslo, som fører regnskap for Jussbuss. Den feilaktige rapporteringen skyldtes overgangen til et nytt regnskapssystem ved universitetet, som skapte usikkerhet knyttet til regnskapene i overgangsperioden. Året 2022 var det første hele kalenderåret hvor det nye systemet var i drift. Til sammenligning førte den samme usikkerheten, hvor det var to ulike økonomisystemer i samme kalenderår, til at Jussbuss i 2021 gikk om lag kr 300 000 i minus. Etter tallene vi fikk fra regnskapsavdelingen senest i desember så det ut til at det ikke var snakk om noe mindreforbruk overhode, vi ble derfor svært overrasket da regnskapsavdelingen meldte om mindreforbruket på kr. 600 000.

Jussbuss var gjennom hele 2022 opptatt av å spare midler der vi hadde mulighet til det, for å passe på at vi holdt oss innenfor budsjetttrammene vi trodde vi hadde. At vi i realiteten hadde mer rom i budsjettet, som vi ikke fikk vite om på grunn av den feilaktige rapporteringen, medførte at vi ikke fikk gjort investeringer i driften som vi ellers ville gjort, og som ville innebåret en stor kvalitetsøkning i den rettshjelpen vi gir. Jussbuss har som mål å styre mot å gå i null, og med det bruke alle tildelte midler hvert enkelt år. Mindreforbruket er altså ikke et uttrykk for et lavere behov for midler. Til orientering har Sivilrettsforvaltningen innvilget overføring av driftsmidlene fra 2022 til 2023, som skal gå til å investere i ny bil til bruk i oppsøkende virksomhet.

Jussbuss har valgt å søke om kr. 420 000 for 2024. En slik støtte vil innebære ca. 5 % av vårt budsjett. Vi håper dere kan se dette i sammenheng med andelen av våre klienter som oppgir å være medlem av SIO (6,8%), og den verdien Jussbuss har for studenter ellers.

Vi håper at dere finner det formålstjenlig å støtte vårt arbeid med og for studenter. Vi stiller på tilskuddsmøtet for å utdype søknaden og svare på eventuelle spørsmål. Ellers er det bare å ta kontakt med undertegnede dersom dere lurer på noe.

Vennlig hilsen
For Jussbuss

Eskil Vik Urdal
Daglig leder
Telefon: 22 84 29 30 / 47 25 98 09
E-post: leder@jussbuss.no

